

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 090
Бања Лука, 28.5.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р. т. С., из В. SR Nj., кога заступа С. Ђ., адвокат из Д., против туженог L. d.o.o. D., кога заступа М. Р., адвокат из Д., ради утврђења, в.с. 150.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 062 од 14.11.2007. године, на сједници одржаној 28.5.2009. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуде Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 062 од 14.11.2007. године и предмет се враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број Пс-33/05 од 30.12.2005. године тужитељ је одбијен са захтјевом за предају у посјед и слободно располагање покретних ствари – машина и то: сегменталне маказе АП 2000, половне 1 комад, аутоматска машина за израду цијеви Турбо 30 са четири носача ролни за лим, половна 1 комад, профилирка RAS 22.37, половна 1 комад, и токарски строј Mauser/M1L полован 1 комад, са захтјевом за исплату противвриједности наведених машина у износу од 150.000,00 КМ и за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 13.773,75 КМ и тужитељ је обавезан да туженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.503,50 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 062 од 14.11.2007. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се жалба уважи, првостепена пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји или да се та пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужени у одговору на ревизију оспорава њене наводе и предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Тужитељ у тужби захтјевом тражи предају у посјед и слободно располагање покретних ствари – машина ближе означених у изреци првостепене пресуде или исплату противвриједности тих машина у износу од 150.000,00 КМ.

Тужбени захтјев темељи на тврдњи да је тужени у посједу спорних машина на основу уговора о лизингу закљученог са D. L. G. F.-V.-Str..... D. iz S. R. Nj. (даље: D. L. G. iz SR Nj.), да му је због неиспуњења тог уговора D.L. G. iz SR Nj. дао безусловни отказ уговора и позвао га да плати уговорену накнаду за кориштење машина, уз забрану кориштења машина које су предмет уговора о лизингу и да овој фирми врати наведене машине. Уговор о лизингу, D. L. G. iz SR Nj. уступио је фирми S. G. iz S. R. Nj., која је ступила у пословне односе са тужитељем. Тужитељ је дана 12.10.2004. године закључио уговор о лизингу бр. 1329267/1 са S. B. G. - чији су предмет: segmentalne makaze AP 2000, polovne 1 komad, automatska mašina za izradu cijevi Turbo 30 jew и дана 13.10.2004. године уговор о лизингу бр.1289869/1 са S. S. G. - чији предмет су: профилирка RAS 22.37, половна 1 комад, и токарски stroj Mauser/MIL полован 1 комад (у даљем тексту: S. G. iz S. R. Nj.). Овим уговорима је преузео сва потраживања из предметног уговора о лизингу и по основу тих уговора захтијева предају у посјед машина или исплату њихове противвриједности.

Тужени је оспорио тужбени захтјев тужитеља истичући да је предметне машине прибавио „уз потребну документацију неопходну за увоз“ и као оснивачки улог исте унио у имовину туженог. У прилог ове тврдње указује на рјешење Основног суда у Добоју број У-І-720/02 од 18.11.2000. године којим је у судски регистар уписано приступање - туженом, предузећа НМВ G. K. iz SR Nj., као страног улагача и суоснивача туженог, који је предметне машине унио као свој суоснивачки удио у оснивачки улог туженог.

Полазећи од утврђења „да уговор о лизингу (на темељу којег тужитељ заснива свој тужбени захтјев), има елементе уговора о закупу и уговора о продаји, да изведеним доказима (уговорима закљученим између S. G. iz SR Nj. и тужитеља од 13.10.2004. године број 1289869/1 и број 1329267) тужитељ није доказао право власништва на предметним машинама и да му је уговором о лизингу признато право да користи ствари које су предмет тог уговора уз мјесечну накнаду и у уговореном периоду“, првостепени суд закључује „да је тужитељ доказао да су предметне машине у посједу туженог, али не и право својине на наведеним машинама“. На основу оваквог стања чињеница налази да нису испуњени услови из члана 37. Закона о основним својинско правним односима за предају у посјед предметних машина тужитељу и да је зато неоснован и захтјев за исплату њихове противвриједности.

Другостепени суд је прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, закључио да тужитељ с обзиром да изведеним доказима није доказао право власништва на предметним машинама, није легитимисан да захтијева предају у посјед тих машина као ни исплату њихове противвриједности и судио је као у изреци побијане пресуде.

Побијана одлука није правилна.

Из стања списка предмета произлази да је тужитељ правно лице са сједиштем у С. Р. Њ., а тужени је предузеће, са сједиштем у Д. Стога, спорни однос парничних странака има карактер спора са међународним елементом, па се питање надлежности суда и мјеродавног права за његово разрјешење има одредити примјеном одредаба Закона о рјешавању сукоба Закона са прописима других земаља у одређеним односима („Службени лист СФРЈ“ број 43/82 и

72/82, даље: ЗСЗПДЗ) који се примјењује у Републици Српској на основу одредбе члана 458. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03 до 63/07, даље: ЗПП).

Према одредби члана 46. ст. 1. ЗСЗПДЗ надлежност суда у Републици Српској постоји ако тужени има пребивалиште односно сједиште у РС. Како је сједиште туженог у Д. тј. на подручју Р. С., за разрјешење спора у овој правној ствари у смислу наведене одредбе, стварно и мјесно надлежан је суд у Републици Српској. Надлежност суда у Републици Српској произлази и из одредбе члана 54. истог закона којом је прописано да у споровима о имовинско правним захтјевима (какав је карактер спора у овој правној ствари) надлежност суда Републике Српске постоји ако се на њеној територији налази имовина туженог или предмет који се тражи тужбом (какав је случај у овој парници).

Нижестепени судови су за разрјешење спорног односа међу парничним странкама, погрешно пошли од примијене материјално правних прописа Р. С. Наиме, одредбом члана 20. ЗСЗПДЗ прописано је да, ако није изабрано мјеродавно право за разрјешење спора из уговорног односа (какав карактер има овај спор) и ако посебне околности случаја не упућују на друго право, као мјеродавно право примјењује се право прописано у тачкама од 1. до 20. овог члана. Према правној природи тужбеног захтјева између тужитеља и туженог је спор из уговора о лизингу. Тачком 20. овог члана прописано је да је „за остале уговоре“, међу које спада и уговор о лизингу, с обзиром да правила о мјеродавном праву за ову врсту уговора нису наведена у тачкама од 1. до 19. овог члана, а ни у некој другој одредби овог закона, мјеродавно право је право мјеста гдје се у вријеме примитка понуде налазило пребивалиште или сједиште понудиоца.

У конкретном случају фирма D. L. G. iz SR Nj. је понудилац, која је са туженим закључила уговор о лизингу и која је по основу уговора о уступању, права из тог уговора пренијела на S. G. iz S. R. Nj., а ова такође по уговору о уступању је то право пренијела на тужитеља. Према томе, мјеродавно право које се има примијенити у овом спору је право државе гдје се у вријеме пријема понуде налазило сједиште понудиоца, па се на спорни однос имају примијенити материјално правне одредбе те државе. Дакле у овом спору, како је већ речено, мјеродавно право је право С.Р.Њ., а не право Р. С. (члан 20. тачка 20. ЗСЗПДЗ).

Које су чињенице релеванте за разрјешење спорног односа, суд треба цијенити према праву С. Р. Њ. Нижестепени судови нису приступили разрјешењу предмета спора са овог аспекта, па је изостала и правилна примјена материјалног права.

Из наведених разлога овај суд се није упуштао у оцјену осталих ревизионих навода тужитеља у погледу погрешне примјене одредби Закона о облигационим односима и Закона о основним својинско правним односима.

Како због погрешног приступа другостепеног суда у разрјешењу ове правне ствари нема услова за преиначење побијане пресуде, примјеном члана 250. ст. 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник вијећа
Петар Бајић